

УДК 101.3(075.8)

ДІЯЛЬНИСНИЙ ПІДХІД ЯК ПОЯСНЮВАЛЬНИЙ ПРИНЦИП ПУБЛІЧНОСТІ ТА ПРАКТИЗАЦІЇ ФІЛОСОФІЇ

Рибка Наталія

У статті розглядається значущість та роль філософських знань в умовах глобального інформаційного світу, розкривається сутність «практичного» та «публічного» повороту у філософії. Доводиться, що тенденції публічності та практизації філософії мають світове значення та резонанс, а, внаслідок цього, потребують ретельних та масштабних досліджень.

Ключові слова: філософія, практична філософія, публічна філософія, популяризація філософії, діяльнісний підхід.

Вступ. У попередніх наших дослідженнях ми порушували питання про тенденції публічності та практизації філософії у світі [Рибка,2016; Рибка,2019]. Зараз ця тенденція вже широко реалізується – ми можемо спостерігати величезну кількість філософських масових ресурсів: сайтів, навчальних або ж розважально-інформаційних онлайн курсів та вебінарів (EdX, Coursera, Стенфордська філософська енциклопедія (the Stanford Encyclopedia of Philosophy), он-лайн філософська енциклопедія (an online encyclopedia of philosophy), пошукова система академічної літератури Google Scholar та проєкт для відстежування нових філософських публікацій (the PhilPapers project) та інші) які пропонуються на навчальних платформах й сервісах національних й міжнародних, відео-лекцій й постійних відео-лекторії та цикли передач по ТБ, у популярному викладі (як наприклад, на TED) й т. д. й т. п. Оскільки тенденції публічності та практизації філософії мають світове значення та резонанс, то потребують ретельного вивчення.

До того ж, ці тенденції слід вивчати, оскільки доведеним фактом [Бажанов,2017] є те, що (нейро)-біологічні фактори життєдіяльності організму не просто тісно переплетені зі соціально-культурними та діяльнісними факторами його існування, а виявляються глибоко взаємозалежними й детермінують один одного. Відомо, також, що певні види діяльності активно перебудовують структуру та нейродинамічні особливості мозку, які своєю чергою надають зворотний вплив на діяльність, перетворюючи її та надаючи їй більш успішний характер. На підставі цього можна стверджувати, що активна діяльність по популяризації й практизації філософського знання є наслідком певних форматів людської діяльності, а, з іншого боку, й сама призводить до змін, як зазначалося вище, структури та нейродинамічних особливостей мозку людей.

Саме тому активне вивчення ситуації популяризації та публічності філософії має стати системним, всебічним, на основі методів й підходів властивих самій філософії, з метою прогнозування змін на індивідуальному рівні (якщо такі будуть), так й суспільних процесів, у цілому. А так же з'ясувати масштаби та інші характеристики цих впливів (знову ж таки, якщо такі будуть). У разі виявлення відсутності яких би то не було впливів так само необхідний аналіз тенденції

популяризації та практизації філософії, вже з іншої причини: «Чому впливів не має?».

Ми розглядаємо процеси популяризації та практизації філософії, як «діяльність». У цьому разі, застосування діяльнісного підходу [Бажанов,2017; Науменко,2013], як пояснювального принципу, дозволить на з'ясування всіх обставин, ризиків та перспектив.

1. Причинно-наслідкові зв'язки та формуючі умови. Простір-час діяльності. Зупинимось докладніше на таких умовах, що формують характер будь-якої діяльності сьогодення, таких як простір та час. Підкреслимо, сучасні філософські, соціальні та комунікативні науки відкривають просторово-орієнтовані дослідження, сучасні діячі культури та мистецтва дискутують про міський та локальний місцевий простір, навіть теологія вбачають у просторовому мисленні можливість розширити своє власне уявлення про навколишній світ. Зауважимо, що у такому форматі мислення найбільш відповідає філософське, що підтверджується виникненням необхідності у розповсюдженні філософського світогляду.

Відзначимо, у глобальному інформаційному суспільстві істотно змінюються уявлення про просторово-часовий континуум, оскільки змінюється й дійсність й система людської діяльності у ній. Трансформація соціального просторово-часового континууму має амбівалентний характер й диктує стійку тенденцію принципової неузгодженості просторово-часових зв'язків та відносин, й такі ж неоднозначні зміни людської діяльності можна спостерігати на прикладі трансформацій трудової, дозвільної та освітньої видів діяльності [Рибка,2016].

За результатами сучасних досліджень [Рибка,2016] можна виділити наступні тенденції у рамках глобалізації: глобалізація призводить до «ущільнення» простору та часу, стискання світу, а тому відбувається детериторіалізації соціального простору, поширення позатериторіальних форм соціальної діяльності; зростання соціального та економічного взаємозв'язку; прискорення соціального часу.

Отже, актуалізуються такі характеристики процесу процесів популяризації та практизації філософії, що належать до просторово-часових характеристик суспільного життя: довгостроковість; багатосторонність.

Дослідниця сучасної популярної філософії Шапинська К. М. [Шапинська,2016] визначає проблеми популяризації філософії шляхом включення текстів популярної культури у поле філософського дискурсу. Вона підкреслює проблеми, що виникають у системі сучасної освіти, в якому все більше поширюються тенденції до гейміфікації, до скорочення культурних текстів минулого, до перетворення філософського знання у легко засвоюваний дайджест. Аналізуючи серії книг, які претендують на філософське осмислення текстів масової культури, Шапинська К. М. ставить питання про статус філософського знання у сучасному світі та про можливість популяризації класичної спадщини культури в цілому.

Шапинська К. М. зазначає, що викликає побоювання саме те, що публіка не розділяє та не розуміє гумору філософів, але філософські питання залишаються міцно пов'язаними у читачів серії (вельми численних, судячи за накладом і кількістю перевидань) з Сімсонами, Гаррі Поттером та вампірами з «Сутінкової саги». А з огляду на тотальне спрощення, яке відбувається у сучасній масовій вищій освіті, чи не

є «Філософія попкультури» прообразом підручника чергового нового покоління? Шапинська К. М. ставить питання про доцільність популяризувати філософію, а також чи є якась межа цієї популяризації, та про те чи є у цьому потреба взагалі?

Отже, процеси процесів популяризації та практизації філософії набувають характер нерівномірності й сегментування розвитку, отже можуть проявлятися зверхність, декларативність, фальшивість та примітивізм у заходах, завдяки яким реалізуються процеси популяризації та практизації філософії, що в цілому, справляють негативний вплив на суспільну думку щодо самої філософії.

Масовізація та інтелектуалізм. Наступною особливістю людської діяльності в умовах глобального інформаційного суспільства є: використання інформаційних технологій приводить до того, що людина еволюціонує біологічно та психологічно, тому людська діяльність у різних областях виробництва, науки, мистецтва, освіти, торгівлі, сфері обслуговування здатна набути нові якості й змісти, стати вільною індивідуалізованою працею, що створює передумови для творчого розвитку людини. Отже, підсилюється роль та значення таких соціально значущих характеристик праці, як інтелектуалізація, творчість, віртуалізація, інтерактивний характер різного роду діяльності.

Ми вбачаємо цю тенденцію у тому, що на світовому рівні стає затребуваним фахівець високого гатунку, це викликає потребу глибшої та більш ґрунтовної підготовки. Це простежується та тенденція спочатку масовізації середньої освіти, а потім й вищої, що її можна було спостерігати з середини минулого століття. При цьому, інтелектуалізм став надбанням куди більш широкого кола осіб й став масовим. Засоби комунікації перевели масовий інтелектуалізм у новий формат – публічний.

Ці процеси, своєю чергою, призводять до підвищення уваги до фундаментальних методів та знань, отже філософські знання стають популярними.

Таким чином, загальні формати людської діяльності у глобальному інформаційному суспільстві, властиві діяльності взагалі, такі як довгостроковість та багатосторонність, масовізація та інтелектуалізм певним чином відбиваються та осмислюються у діяльності по ретрансляції, створенні та розповсюдженні філософських знань. Що й позначається на виникненні «практичного» та «публічного» повороту у філософії.

2. Статус діяльності з надання характеру публічності та практизації філософії. З точки зору статусу цього продукту діяльність підрозділяється на матеріальну й нематеріальну (духовну), тому оцінити та усвідомити статус за цими критеріями – важливий крок до підвищення ефективності.

Без сумніву, що діяльності з надання характеру публічності та практизації філософії має подвійний характер – з одного боку, це духовна діяльність, духовне виробництво, вона полягає у створенні особливого стилю та методів викладання, особливих форматів подання інформації, технологій оприлюднення цієї інформації тощо. А з іншого, це діяльність, що забезпечується відповідним фінансуванням та матеріально-технічною базою, для залучання, навчання та підтримання фахового зростання фахівців, для створення віртуальних або ж реальних майданчиків для виступів, публічного викладу точок зору та відстоювання думок, для забезпечення умов виробництва вищезгаданих особливого стилю викладання, особливих

форматів подання інформації.

Відомо, що результатом будь-якої діяльності, так само як й будь-якого діяльничого акту, є її продукт (основний або/чи побічний). Оскільки діяльність – процес принципово продуктивний, тому слід досліджувати й негативні результати (Ми можемо говорити про ефективність чи неефективність діяльності, що полягає (в загальному вигляді) в співвідношенні результату діяльності та її цілі. Отже, негативний результат – теж результат, який дозволяє оцінити продуктивність діяльності. Оскільки результати діяльності завжди є, немає значення позитивні чи/або негативні, буде не складно аналізувати по негативним або слабким результатам, що баланс між духовною та матеріальною стороною діяльності з надання характеру публічності та практизації філософії порушений.

Зверхне ознайомлення із форматами, що були останніми роками використані фахівцями в Україні, дає розуміння, що діяльність з надання характеру публічності та практизації філософії ніяк державою не підтримується, проте систематично утискає філософію у ЗВО України.

На рівні Міністерства освіти та науки України процеси практизації та популяризації філософії не мають інституційної та систематичної матеріальної підтримки. Ця ситуація потребує активного втручання від філософської наукової спільноти. Остання єдність у діях філософської спільноти була ще за часів Мирослава Поповича, коли курсу «Філософія» був наданий статус базової. Але інституційний наступ на філософію продовжується, але вже в інші способи – скорочення годин навчання та інші.

У спробах поліпшити ситуацію, окремі фахівці намагаються її комерціалізувати (платні лекції, онлайн-лекторії, курси тощо), але, на наш погляд, це суперечить самої ідеї публічності та практизації філософії.

Баланс між духовною та матеріальною стороною діяльності з надання характеру публічності та практизації філософії потребує ретельного міжгалузевого дослідження із метою виробити адекватну державну політику (надати інституційну та фінансову підтримку), залучити фінансування із недержавного сектору та т. інше.

3. Спосіб існування діяльності з надання характеру публічності та практизації філософії. Корисним, для глибшого розуміння діяльності, буде аналіз становлення у розгортанні від минулого (причин, мотивів) до теперішнього (результатів). Будь-який різновид діяльності існує завжди у вигляді єдності протилежностей двох способів її існування – діяльності живої та діяльності опредмеченої – діяльності «минулого», яка відбивається в її результатах – матеріальних або духовних продуктах.

Останніми десятиріччями філософія помітно розширила форми своєї активності у суспільстві. Філософи стали шукати та знаходити нові публічні майданчики для відкритих дискусій, влаштовувати піар-акції, виступати у великих аудиторіях та відповідати на питання з боку не завжди доброзичливої публіки.

У зв'язку з цим виникає так званий «публічний поворот» – ситуація, яка складається у соціальних та гуманітарних науках з останньої третини ХХ століття та пов'язана з ростом соціального запиту на соціально-гуманітарне знання та виникненням поза університетського середовища нових форм побутування гуманітаристики зі специфічними способами трансляції знань, функціями,

методами, інститутами, типу мови [Балашов,2007; Гомілко,2011; Дроботенко,2016; Дугин,2009; Савкин,2015; Тюгашев,2000; Федорченко,2020; Шапинская,2016; Шевченко,2014; Рыбка,2019].

Зазначені тенденції на межі ХХ-ХХІ століть досягають максимуму у західному світі, а з іншого десятиліття ХХІ століття – та в Україні, та охоплюють всі області соціальних та гуманітарних наук. У наукових дискусіях та в ЗМІ похідні від слова «публічний» сьогодні складають вагомий пласт лексики: кажуть про публічний дискурс, публічну політику, публічні відносини, публічних інтелектуалів, публічну науку та т. інше. Залучення до публічного дискурсу стає однією з легітимних форм існування соціальних та гуманітарних наук в демократичному суспільстві.

В. Н. Шевченко [Шевченко,2014] помічає, що публічна філософія та академічна філософія – це дві сторони однієї медалі. Академічна філософія – предмет занять професійного співтовариства. Розвиток та ефективність публічної філософії у визначальній мірі залежить від того, що може запропонувати сьогодні академічна, професійна філософія. Без її нових визначних досягнень, розширення меж людської свободи, набуття людиною все більш складних смисложиттєвих цінностей, людство рано чи пізно приречене на виродження.

У рамках цих проєктів в Україні відбувається «публічний поворот у філософії» [Шевченко,2014], виникає проєкт під назвою «Практична філософія».

- 2005 рік – встановлення Всесвітнього дня філософії як міжнародного свята, що стало важливим внеском у процес популяризації філософії стає відповідна політика UNESCO;

- 2008 рік – створення Комітет з публічної філософії при Американської Філософської Асоціації;

- 2014 рік – проблематики філософії в публічному просторі вперше присвячено тематичне число журнал – американського «Essays in Philosophy Journal»;

- 2015 році – створено Центр публічної філософії в Каліфорнійському університеті Санта Круз, Заснований журнал «Public Philosophy Journal» та соціальна мережа «Public Philosophy Network», а також однойменну щорічну конференцію;

- 2015 році – проєкт «ребрендинг філософії» при Інституті філософії ім. С. Сковороди Національної академії наук України;

- В Україні в останні кілька років в популярних медіа з інтерв'ю та публікацій представників академічної філософії – А. Баумейстер, І. Голубович, В. Кебуладзе та ін., а також в тематичному блоці одного з провідних галузевих наукових журналів «Філософська думка».

Давно й успішно лекції філософської та релігієзнавчої тематики для широкого кола слухачів проводить Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, з 2017 року у Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова відкрита перша магістерська програму суміжного напрямку – «Філософська публіцистика, філософське мистецтво та арттерапія».

Саме одним з таких маркетингових ходів подібно західних колег, які за законами маркетингу, вводять нову назву – «Critical thinking», або Great Curriculae

Book – старому явищу, українські філософи активно рекламують філософське знання під назвою «Практична філософія», з «Практичної філософії» видаються підручники [Єрмоленко,1999;Лой,2011;Лой,2016], вводяться навчальні курси практичної філософії, відкриваються кафедри практичної філософії, проводяться численні презентації тощо [Шевченко,2014].

З цієї ж причини виникає один з найвідоміших в Україні проєкт «ребрендинг філософії», заснований у 2015 році при Інституті філософії ім. Г. С. Сковороди Національної академії наук України. Як відзначають самі організатори, назва «ребрендинг» – метафоричне, й має на меті популяризувати філософію, встановити зв'язок з культурою, зробити публічною, надбанням громадськості. А, отже, всі дискусії, обговорення, нововведення – мають на меті привернути увагу до такої важливої, але занедбаного, пласту інтелектуальної культури – філософії, а ще більше – до філософської професійної спільноти, положення якої суттєво погіршилося у несприятливих умовах трансформації освіти в Україні.

4. Форма діяльнісної зміни дійсності. Відзначимо, що за змістом діяльність є зміна, перетворення навколишнього світу, а також адаптація у ньому. Однак перетворення, заподіяне діяльністю, може бути як матеріальним, так й ідеальним. Залежно від характеру перетворення діяльність підрозділяється на практичну, пов'язану з власне предметним (матеріальним) перетворенням світу, та на духовну, (теоретичну), що змінює світ ідеально, таким чином відображатиме та перетворюючу дійсність у формі ідей, думок.

Поряд з практичної та духовно-теоретичної діяльністю виділяють також особливий вид діяльності, пов'язаний з матеріально-практичними змінами, викликаними духовною діяльністю, йдеться про духовно-практичну діяльність, функцією якої є впровадження вироблених духовних утворень у свідомість людей, підвищення їх освітнього рівня, формування їх світогляду (світогляду) й т.д.

Та, якщо продуктом духовно-теоретичної діяльності виступає ідеальне у чистому вигляді як духовний потенціал суспільства, його духовні цінності, то продуктом духовно-практичної діяльності є ті ж духовні цінності, але засвоєні людьми, які стали їх надбанням, тобто перетворилися в переконання, засновані на них соціальні установки, стереотипи поведінки, традиції та т. д.

Зокрема, «духовно-практична діяльність містить у собі також й ідеологічну діяльність, спрямовану на формування у людей певних елементів суспільної свідомості за допомогою пропаганди, агітації, навчання, освіти, а також моральних настанов, судових рішень, церковної проповіді та інших засобів «обробки людей людьми» [Анисимов,1988].

Зважаючи на вище згадане, дослідник «практичного повороту» у філософії, А. Гомілко [Гомілко,2011], визначає практичну філософію (як результат «практичного повороту») філософією, яка виникає як практична сфера знань, забезпечує мислення, виявляється, з одного боку, забезпечують належний захист від маніпуляцій й брехні сучасного світу, а з іншого – допомагає знайти шлях до щастя та злагоди в житті кожної людини та світу в цілому.

Л. Є. Балашов вважає, що «практична філософія» це та частина філософії, яка намагається безпосередньо впливати на життя людей, через філософські тексти й мови, через живе спілкування філософів з людьми, через філософські бесіди людей

один з одним [Балашов,2007]. Л. Є. Балашов, до безумовних переваг практичної філософії, відносить те, що вона спонукає, в процесі живого спілкування, адресно та індивідуально, за допомогою думки, до правильних дій й відвертає від помилкових, поганих дій; впливає на людей силою думки за посередництвом слова, переконання; висвітлює зв'язок загального й одиничного (окремого) пов'язує фундаментальних філософських та конкретних життєвих питань. Практична філософія дозволяє вибрати індивідуальний підхід до кожного, отримати емоційний відгук, розвинути їхні потреби та мотиви.

Очевидно, для того, щоб інтерес до філософії не вщухав, у спробах поліпшити ситуацію з викладанням філософії, здійснюються різноманітні популяризаторські заходи, ініціативи, починаються проєкти та кампанії з рекламування філософії.

Це цілком типовим для сучасних форматів діяльності – діяльності у світі споживацтва, хижацтва, егоїзму, все це породжує складні прояви, такі як те, що філософи намагаються стати відомими, популярними, «попсовими», «медійними інтелектуалами», при цьому ризикуючи стати частиною «медійного поля», стати Медіакратією та повністю підкоритися логіці ринку. Бурдье виразно висловився з цього приводу: «...влада, яку механізми поля журналістики, все більше підпорядковують вимогам ринку (читачів та рекламодавців) тисне, у першу чергу, на журналістів (й інтелектуалів-журналістів), а потім, не без їх участі, на різні поля культурного виробництва: юридичне, літературне, артистичне, наукове ... вплив, який чиниться цим полем, своєю чергою, підлеглий тиску ринку, більш-менш сильно змінює силові відносини всередині різних полів, зачіпаючи те, що у них робиться та відбувається...» [Бурдье,2002]. У цьому випадку зберігається ризик того, що філософське знання буде розмите, потоне у величезній кількості інтелектуального шуму, й надії на формування філософського світогляду у широких мас людей можуть не виправдатися.

На таких проблемних аспектах популяризації та публічності філософії зупиняється Ю. Федорченко [Федорченко,2020] – українські публічні філософи дуже часто виказують своє негативне ставлення до ідеї університету, до теперішнього стану університетської освіти, до філософських дисциплін, що саме по собі негативно впливає на ставлення до філософії, до філософського знання в університетах (як суспільства та, що особливо загрозливо, сучасних чиновників від освіти).

Підкреслимо, що в умовах багатовимірної глобальної кризи – екологічної, освітньої й т. інше, у важких соціально-економічних умовах в Україні, в умовах політичної кризи, війни, актуалізується завдання створення сприятливих умов для залучення до філософської культури, забезпечення можливостей отримати філософські знання, яке формує здатності самостійно мислити та діяти, бути толерантним, відповідальним.

Висновки. У висновку зазначимо, що виживання у сучасних умовах для людини складне завдання, що вимагає величезних ресурсів, перш за все, інтелектуальних. Очікувана допомога може бути знайдена у колі філософських знань, за умови, що у процесі виживання в умовах сучасних ризиків, філософська спільнота не вульгаризує й не спростить філософію настільки, що вона втратить свої

цілості якості.

Останнім часом відбувається переосмислення людської діяльності, виникають нові її типи, засновані на філософських засадах, з урахуванням високих цілей людського існування. Рішучі кроки в цьому напрямку роблять філософи, здійснюючи «публічний» та «практичний» поворот, завдяки якому філософський світогляд та мислення активно будуть активно поширюватися.

На засадах діяльнісного підходу робляться прогнози, щодо подальшого розгортання цих процесів: тонкий баланс між потребою виробництва та провідних галузей економіки у висококласних фахівцях (висока фаховість яких й досягається потужною філософською підготовкою, та, іншого боку, потребою ринку у споживацтві мас (така поведінка породжується відсутністю філософської освіти) буде досягатись складними латентними маніпулятивними практиками, також підсиляться заходи з контролю за суспільством: електронне стеження, пропагування індивідуалізації, що роз'єднує, та ідеології тотальності. Всі ці прояви потребують ретельного дослідження та контролю з боку суспільства.

Список літератури

- Анисимов С. Ф. Духовные ценности: производство и потребление, М.: Мысль, 1988. С. 37.
- Бажанов В. А. Деятельностный подход и современная когнитивная наука. *Вопросы философии*. 2017. № 9. С. 162-169.
- Балашов Л. Е. Практическая философия или софология. 2-е издание, с изменениями, расширенное. М. 2007. 574 с.
- Бурдье П. О. О телевидении и журналистике. Пер. с фр. Т. Анисимовой, Ю. Марковой; Отв. ред., предисл. Н. Шматко. М.: Фонд научных исследований «Прагматика культуры», Институт экспериментальной социологии, 2002. 160 с. URL: <http://bourdieu.name/fr/book/export/html/40>.
- Гомілко О. «Практичний поворот» у філософії та практика її викладання. *Філософська освіта в Україні: історія і сучасність*: [колективна монографія. Ткачук М. Л. ... [та ін.]; Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ: [Аграр Медіа Груп], 2011. С. 319-338.
- Дроботенко М. О. Суспільна та культурна значущість популярної філософії. *Гілея*. 2016. № 114. С. 181-184.
- Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія. Підручник. К: Лібра, 1999. 488 с.
- Лой А. М., Баумейстер А. О., Яшук Т. І. та ін. Основи практичної філософії: підручник. А. М. Лой, Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 531 с.
- Лой А. М., Баумейстер А. О., Яшук Т. І. та ін. Основи практичної філософії: підручник. Вид. друге, вип. та доп. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2016. 432 с.
- Науменко Т. В. Деятельностный подход как объяснительный принцип современной социальной философии. *Credo new*. 2013. № 1. URL: <http://credonew.ru/content/view/1193/68> (дата звернення: 03.06.2020).
- Рибка Н. М. Практична філософія у справі адаптування людини до сучасного світу. *Філософія та гуманізм*. 2016. № 4. Одеса: ОНПУ. С. 84-93.
- Савкин Н. С. Возможности прикладной философии. *Философия и общество*. 2015. № 3-4. С. 155-165.
- Тюгашев Е. А. Философская деятельность: горизонт безопасности (Теоретико-методологический анализ). Новосибирск. 2000. URL: http://sbiblio.com/biblio/archive/tugashev_filosof (дата звернення: 24.06.2020).
- Федорченко Ю. Український контекст філософії вищів. 2020. URL: <https://osvita.ua/blogs/71061> (дата звернення: 14.05.2020).

Шапинская Е. Н. Философия поп-культуры или популярная философия? (судьба философии в эпоху массовой культуры). *Культура культуры*, 2016. № 1 (3 (11)), 7.

Шевченко В. Н. Зачем нужна обществу публичная философия? *Философский журнал*. 2014. №1 (12). С. 5-18.

Rybka N. Public and Practical Philosophy as a response to the challenges of the knowledge economy. *Innovation and information technologies in the social and economic development of society* [Monograph]/ Part 1. Innovation and information technologies in the social and economic development of society edited by Michal Ekkert, Oleksandr Nestorenko and Monika Szynek Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 23 Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019. pp. 234-240.

Nataliia Rybka

ACTIVITY APPROACH AS AN EXPLANATORY PRINCIPLE OF PUBLICITY AND PRACTICE OF PHILOSOPHY

The article considers the significance and role of philosophical knowledge in the global information world, reveals the essence of "practical" and "public" turn in philosophy. It turns out that the trends of publicity and practice of philosophy are of global importance and resonance and therefore require careful and extensive research.

The development of the process of practice and publicity of philosophy from the point of view of the activity approach is analyzed. Causal relations are considered and forming conditions of these processes and the status of activity on giving of character of publicity and practice of philosophy. The ways of existence of publicity activities and practice of philosophy were also shown.

Emphasis is placed on the deep interdependence and determination of socio-cultural and activity factors of human existence, which creates the need for systematic and comprehensive analysis of these phenomena.

The activity approach allows us to consider the process of practicing and publicity of philosophy in terms of causal relationships and formative conditions, the status of publicity activities and the practice of philosophy of the way of existence of publicity and practice of philosophy, forms of activity change of reality.

The conclusions indicate the positive and negative consequences of the processes of practice and publicity of philosophy. Forecasts are also made for the further development of these processes. It is assumed that the delicate balance between the need for production and leading sectors of the economy in high-quality professionals (whose high professionalism is achieved by strong philosophical training, and the market's need for mass consumption (due to lack of philosophical worldview skills) will be addressed.

Key words: philosophy, practical philosophy, public philosophy, popularization of philosophy, activity approach.

References

- Anisimov S. F. (1988) *Spiritual values: production and consumption*, M.: Mysl'. pp.37.
- Bazhanov V. A. (2017). Activity Approach and Modern Cognitive Science. *Voprosy filosofii*. No 9. pp. 162-169.
- Balashov L. E. (2007). *Practical philosophy or sophology*. 2nd edition, with changes, extended. Moscow.
- Bourdieu P. (2002). *About Television and Journalism*. Transl. with fr. T. Anisimova, Yu. Markova; Otv. Ed., pre. N. Shmatko. Moscow: Research Foundation «Pragmatics of Culture», Institute of Experimental Sociology. 160 p., available at: <http://bourdieu.name/fr/book/export/html/40>.
- Gomilko O. (2011). «Practical Turn» in Philosophy and Practice of Its Teaching. *Philosophical*

- Education in Ukraine: History and Modernity*: [Collective Monograph/ Tkachuk M. L. ... [and others]; National University of Kyiv-Mohyla Academy. Kyiv: [Agrar Media Group]. pp. 319-338.
- Drobotenko M. O. (2016) Social and cultural significance of popular philosophy. *Hileya*. Vypusk. No 114. pp. 181-184.
- Yermolenko A. M. (1999). *Communicative Practical Philosophy*. Textbook. K: Libra.
- Loy, A. M. (2011) *Fundamentals of Practical Philosophy: Textbook*. A. M. Loi A. O. Baumeister, T. I. Yaschuk and others. K. Publishing and printing center «Kyiv University».
- Loy, A. M. (2016). *Fundamentals of Practical Philosophy: Textbook*. A. M. Loi A. O. Baumeister, T. I. Yaschuk and others. Kind. second, vip and add K.: Publishing-printing center «Kyiv University».
- Naumenko, T. V. (2013). The activity approach as an explanatory principle of modern social philosophy, *Credo new*, № 1, available at: <http://credonew.ru/content/view/1193/68>.
- Rybka N. M. (2016) Practical philosophy in adapting a person to the modern world. *Philosophy and Humanism*. No 4. Odessa: ONPU. pp. 84-93.
- Savkin N. S. (2015). Possibilities of Applied Philosophy. *Philosophy and Society*. No. 3-4. pp.155-165.
- Tyugashev E. A. (2000). Philosophical activity: the horizon of safety (Theoretical and methodological analysis). Novosibirsk, available at: http://society.polbu.ru/tyugashev_philoactivity/ch09_i.html.
- Fedorchenko YU. (2020) Ukrainian context of philosophical visibility, available at: <https://osvita.ua/blogs/71061>.
- Shapinskaya Ye. N. (2016). Philosophy of pop culture or popular philosophy? (the fate of philosophy in the era of mass culture). *Kul'tura kul'tury*, No 1 (3 (11)), 7.
- Shevchenko V.N. (2014) Why Public Political Philosophy? *Philosophical Journal*. No 1 (12). pp. 5-18.
- Rybka N. (2019) *Public and Practical Philosophy as a response to the challenges of the knowledge economy. Innovation and information technologies in the social and economic development of society*/ [Monograph]/ Part 1. Innovation and information technologies in the social and economic development of society edited by Michal Ekkert, Oleksandr Nestorenko and Monika Szynek Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 23 Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach. pp. 234-240.

Стаття надішла в редакцію 20.06.20200